

Dosarul nr. 2ra-159/21

2ra-1825/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Secieru, V.Mihaila, I.Cotruță)

Î N C H E I E R E

03 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicoale Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Vera Țurcanu
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Vera
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind încălcarea de
către judecătorul de instrucție a dreptului la examinarea în termen rezonabil a
plângerii

împotriva deciziei din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 03 iulie 2019, Țurcanu Vera a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea
încălării dreptului la examinarea în termen legal a plângerii din 15 februarie
2019, încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantei a prejudiciului moral
în mărime de 315 000 lei, cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în
termen legal a plângerii din 15 februarie 2019 și încasarea cheltuielilor de
asistența juridică în mărime de 6 000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 15 februarie 2019, a depus o
plângere la judecătorul de instrucție împotriva acțiunilor ilegale ale procurorului,
iar judecătorul a examinat-o la 28 mai 2019, adică peste termenul legal de 10 zile
stabilit art.313 alin.(4) Cod procedură penală, astfel încălcând termenul legal
de examinare a plângerii, garantat de art. 6 din Convenția Europeană cu
Protocoalele adiționale și anume obligația generală a statului de a recunoaște
oricărei persoane drepturile și libertățile definite în Convenție, iar prin aceasta
a cauzat daune morale reclamantei prin tergiversarea intenționată a examinării
plângerii.

Totodată, a invocat aplicabilitatea Legii nr.87 din 21 aprilie 2011,
inclusiv a menționat că termenul de 10 zile, prevăzut de art. 313 alin.(4) Cod
procedură civilă, este echivalent cu un an de satisfacție echitabilă în practica
Curții Europene pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil

a unei cereri, respectiv o reparație echitabilă a prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la examinarea în termen legal al plângerii din 15 februarie 2019 ar constitui la caz 315 000 lei.

În drept, își întemeiază acțiunea pe prevederile art.8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, art.1, 6, 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Astfel, Țurcanu Vera prin acțiunea înaintată, a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 15 februarie 2019; încasarea din bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 315 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 15 februarie 2019 și suma de 6000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 20 septembrie 2019, acțiunea civilă a fost respinsă drept neîntemeiată (f.d.32, 40-41).

Prin decizia din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de avocatul Daniliuc Nicolae în interesele apelantului Țurcanu Vera. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 20 septembrie 2019.

În favoarea acestei soluții, instanța de apel a indicat că soluția primei instanțe este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod procedură penală. În circumstanțele în care, în speța dedusă judecării, nu a fost începută urmărirea penală cu toate procedurile în fața organului de urmărire penală, procurorului și a instanțelor judecătorești investite cu efectuarea controlului judiciar, instanța de apel a considerat că doar o etapă a procesului penal (examinarea plângerii de către judecătorul de instrucție) nu poate fi obiect al examinării prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011. Or, în principiu, examinarea unei plângeri împotriva acțiunilor organului de urmărire penală sau a procurorului nu constituie prin sine o cauză separată, dar reprezintă un control judiciar al etapei prejudiciare a procesului penal.

La 04 decembrie 2020, Țurcanu Vera, prin intermediul avocatului Nicolae Daniliuc, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020 și a hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 20 septembrie 2019 drept nefondate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea lui Țurcanu Vera să fie admisă integral.

În susținerea cererii de recurs a invocat că concluziile Curții de Apel Chișinău expuse în decizia recurată sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, instanța de apel interpretând eronat și aplicând greșit prevederile art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 1,6,41 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 1 al Primului Protocol Adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 1, 4, 7, 20, 116, 120 din Constituție, Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 39 din 08 iunie 2019.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 15 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Până la examinarea admisibilității cererii de recurs, intimatul nu a depus referință.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând temeiurile invocate în cererea de recurs declarată de Vera Țurcanu în raport cu materialele cauzei civile, consideră că acesta este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 octombrie 2020, care a fost expedită în adresa participanților la proces la data de 25 noiembrie 2020 (f.d.116). Date despre recepționarea actului judecătoresc de către participanții la proces lipsesc.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în termen, la data de 04 decembrie 2020 de către Vera Țurcanu, prin intermediul avocatului Nicolae Daniliuc.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de recurentă în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurente este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelor încălcări esențiale sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

La caz, criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, acesta fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurente cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor.

Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurente, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul său cu soluția dată de instanța de apel, iar criticile invocate în recurs nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Vera Țurcanu.

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de

fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil și consideră că recursul declarat de Țurcanu Vera nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În temeiul art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Țurcanu Vera.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu